

***Foto de la pàgina anterior:** La Plaça dels Veïns durant la Festa Major de 1996. Fou la primera festa a la nova plaça. La construcció de l'aparcament i la urbanització de l'espai provocaren un dels grans conflictes de la història del barri.
Font: Arxiu AVIC.*

“La dècada de les obres”

1. La Comissió de Festes

La dècada de 1990 fou molt important per a la vida del barri. Des del punt de vista social, és molt destacable la creació d'una de les entitats més importants, la Comissió de Festes. Com ja hem comentat, les festes majors es començaren a celebrar de forma regular a partir de 1986 per iniciativa de l'Agrupació de Veïns (AVIC), encara que ja hi havia hagut algunes festes prèvies. De fet, a gairebé tots els barris de la ciutat les festes majors havien estat una creació de les associacions de veïns, molt actives a la dècada de 1970. El desenvolupament i arrelament d'activitats lúdiques formaven part de les reivindicacions socials i culturals del moviment veïnal.

Tanmateix, al llarg de la dècada de 1980, des del govern municipal es va impulsar la separació de l'organització de les festes majors de les associacions de veïns i la creació de comissions de festes a cada barri. La proposta a Granvia Sud la va fer el regidor del districte, José Conde. Els arguments esgrimits des del consistori eren de caire tècnic.

—“L'Ajuntament donava a l'associació de veïns subvencions per als tallers i subvencions per a la festa major. La quantitat de l'assignació que es demanava era força elevada. En canvi, l'associació de

pares no tenia subvenció. El regidor ens va dir que des de l'Ajuntament es deia que s'havia de muntar una comissió de festes separada de l'Associació de Veïns: “Podeu ser els mateixos però per separat, s'ha de crear una altra entitat”. Ens van obligar una mica a fer la separació.

— Era una qüestió econòmica. L'Ajuntament donava una subvenció a l'associació que servia per a les activitats de l'associació i també cobria la despesa de la festa major. No donava per tant la cosa. Aleshores es va fer cas a la proposta del regidor d'aquell moment que va dir “feu una entitat paral·lela o independent, ni que sigui amb membres de la mateixa associació, que es constitueixi com a comissió de festes, per poder tenir subvencions per a les dues coses”.

— “Hi havia moltes associacions que no rebien el que rebia aquesta associació.

— A l'independitzar-se, la Comissió de Festes va poder rebre una subvenció més apropiada. A més, per no generar greuges comparatius, l'Ajuntament va assumir taules, cadires, que això encara es fa.”

Des de bona part del moviment veïnal local aquesta política fou percebuda com un intent d'afeblir les associacions de veïns, que encara

*Aperitiu al carrer a la Festa Major de 1992.
Font: Fons AVIC.*

*Activitats per a la canalla a la Festa Major de 1992.
Font: Fons AVIC.*

tenien una forta presència de grups polítics procedents de l'antic PSUC, el partit que havia estat hegemònic en els moviments socials: el mateix PSUC, el PCC, Iniciativa per Catalunya, etc. És un tema que requereix un estudi en profunditat.

Finalment, la Comissió de Festes es va crear l'any 1990 i es va legalitzar com entitat independent l'any 1992 i ja va organitzar la Festa Major d'aquell any. La primera junta directiva era presidida per Paco del Río Ballesta, i la formaven Casimiro Bartí Bartí, Yolanda Blanch Bonet, Aitor Zapirain Gomes, Artemio Galarza Carreres, Sixto Sampietro Buil i Marià Gracia Ramón.

El seu origen "veïnal" queda palès en la salutació de la novella comissió al programa de la festa de 1992. Entre exhortacions a gaudir de les festes, afirmaven:

"Han passat set anys des d'aquella primera festa que, amb un enorme treball i molta il·lusió, va organitzar un entusiasta grup de persones amb un únic i clar objectiu: el de fer cada vegada més barri.

El nostre barri és relativament jove i amb una configuració molt especial i, per tant, amb molts problemes per resoldre encara. Potser és això el que ens imprimeix un caràcter diferent als que hi vivim, ja que la immensa majoria tenim un mateix afany i un desig compartit: millorar el barri en tots els aspectes."

Arran de les obres a la Plaça dels Veïns, l'espai on feien els actes col·lectius, la festa es va deixar de fer l'any 1994 i l'any següent es va fer molt reduïda, només una revetlla a la Plaça del Repòs. A partir de 1996 es va reprendre amb normalitat.

*La dona de l'aleshores president de la Generalitat, Marta Ferrusola, visità el Concurs de Flors i Plantes de 1990.
Font: Fons AVIC.*

2. L'activitat de l'AVIC en els primers anys de la dècada

En primer lloc cal destacar que es continuaven fent les activitats socials i culturals que es van endegar en la dècada anterior. L'AVIC mantenia una oferta de cursos, que el 1993 eren de música, informàtica, tridimensionals, maixé i balls de saló, i el 1995 eren de tall i confecció, música, sardanes, informàtica i balls de saló. A més, s'organitzaven xerrades, sortides i visites de caire cultural (Diari Avui, Museu Marés, Barri Gòtic, ciutats que eren subseus olímpiques, etc).

La vocalia de dones també va mantenir el Concurs de Flors i Plantes, que es feia al gimnàs de l'escola Frederic Mistral i que va prendre força volada en aquell moment:

—“Una de les coses que va organitzar la vocalia de dones va ser el concurs de

plantes que feien cada any al mes de maig. I pel concurs de plantes hi varen passar la Marta Ferrusola, el conseller Comas, Pujana, els regidors. Això es fa molt per la província de Girona i per Barcelona no es feia. I va tenir molta repercussió. D'aquestes visites van treure de la conselleria de Benestar Social el primer ordinador que vam tenir l'associació. Les dones sortien d'excursió.”

En l'organització del concurs de plantes hi col·laboraven les institucions i algunes firmes comercials, com el Centre de Jardineria Bordas de Santa Eulàlia, que atorgava els premis als guanyadors. Es donaven sis premis diferents.

Pel que fa a les activitats reivindicatives, la junta de l'entitat recollia les inquietuds de la població de barri, demanava una entrevista amb la institució competent i negociava la solució. Els temes que es van tractar van ser molt diversos, i un dels primers procedia d'èpoques anteriors: l'any 1990 es va haver d'insistir en la instal·lació de les comportes que havien d'evitar les inundacions al bloc F, que encara no havien estat col·locades.

En els primers anys de la dècada es van plantejar dos problemes pels quals es va donar la resposta que ja s'havia practicat en el passat, el que podem anomenar l'objecció de pagaments. El primer va ser una forta pujada en

100 *Tall de la Granvia amb motiu d'una manifestació, l'any 1993.*
Font: Arxiu AVIC.

el lloguer dels pisos que estaven en aquest règim. Mentre es resolva el judici, que finalment van guanyar, les famílies afectades ingressaven la quantitat que consideraven correcta en un compte, que va arribar a superar el milió de ptes.

El segon problema va ser metropolità. Ens referim a “la Guerra del rebut de l'aigua”. Va començar quan, l'any 1992, es van incloure en les factures de l'aigua un seguit d'impostos indirectes. El moviment veïnal, i el de l'Hospitalet va ser capdavanter, va engegar una campanya que tenia com a eix central fer el que tot just acabem de descriure: pagar només el que es considerava just en un compte gestionat per les associacions de veïns de cada barri.

Aquesta mobilització va durar 10 anys i hi van participar 80.000 famílies de l'àrea metropolitana.¹ Tanmateix, la participació a Granvia Sud va ser minoritària.

— “Les altres associacions ens van informar. Gairebé totes les reunions es feien a Bellvitge.

— No recordo que fos una cosa majoritària.

— Els quatre de la junta més vint-i-cinc més.

— Els que érem al voltant de l'associació i estàvem una mica més conscienciats. No es va fer aquí una gran campanya.”

1. SEMPERE, 2004: 169-187.

Les nombroses obres d'urbanització al voltant del barri no incloïen els accessos que havien de connectar-lo amb els voltants. El fantasma de l'aïllament continuava planant. Les negociacions eren amb l'Ajuntament de l'Hospitalet però també amb el de Barcelona. De fet, l'accés més conflictiu en aquests moments era el procedent del Passeig de la Zona Franca: era poc més que un camí traçat en un descampat, que provocava desperfectes als vehicles i era totalment inapropiat per als viants, sobretot en fer-se fosc.

—“Per entrar al barri havíem d'entrar per la Zona Franca, però la Zona Franca no era com ara. Entrar i sortir del que era la Carretera del Prat era jugar-te la vida, sobretot si havies de donar la volta si anaves en direcció Barcelona, gairebé era impossible.”

El febrer de 1992 es convoquen unes manifestacions en les que es tallen carrers de la Zona Franca. Finalment, s'aconsegueix una reunió amb representants del Districte Sants-Montjuïc i l'Ajuntament de Barcelona va comunicar, ja el 1993, que les empreses que volien construir en aquell tram (una benzineria, un concessionari de cotxes i una immobiliària) promourien la seva urbanització a partir d'aquell moment. De mica en mica es va configurar el que avui són la Carretera del Prat a Barcelona i el Carrer Arquitectura a l'Hospitalet.

L'altra banda del barri tenia l'altre gran element aïllant: la Granvia. Les reivindicacions en aquest front eren dues. La primera, el trasllat

del km 0 de l'Autovia fins més enllà del barri. La pretensió de convertir la carretera en avinguda, perquè tingués un límit de velocitat inferior, semàfors i passos de vianants, etc. D'aquesta manera, la gent de Granvia Sud podria travessar-la amb facilitat i arribar a Santa Eulàlia. Tanmateix, totes les institucions polítiques i entitats econòmiques reaccionaven de forma unànime: la prioritat era l'accés ràpid a l'aeroport. El km 0 va seguir on era, a la Plaça Cerdà. Per tant, només quedava insistir en la reivindicació alternativa: millorar el pont.

3. Els canvis i les permanències a l'AVIC

Més enllà de les activitats culturals o reivindicatives, l'AVIC va protagonitzar diversos episodis interns. L'any 1991, amb motiu del 20è aniversari de l'entitat, la junta va demanar a Neus Ramon, que era professora de pintura als tallers de l'AVIC, que creés el logotip, el símbol de l'entitat.

—“Nosaltres li vam demanar que no posés ni claus, ni pisos ni mans, que totes les associacions tenien. Li vam demanar una cosa especial.”

I la proposta va ser un griu, l'animal mitològic mig àliga mig lleó. Segons una explicació que l'autora ha tingut la gentilesa de proporcionar-nos:

“Tradicionalment, el lleó ha estat sempre el rei dels animals terrestres i les àligues destaquen per la seva majestuosi-

CANVI EN EL LOGOTIP DE L'ENTITAT

El text del nom de l'Associació ha canviat una mica, perquè sigui el mateix que figura en els Estatuts. Aprofitem aquesta oportunitat per agrair a la senyora Nieves Ramón la creació, que va fer amable i desinteressadament, del bell logotip que distingeix la nostra Entitat.

102

*Logotip de l'AVIC, dissenyat per Neus Ramon.
Contraportada del número 0 d'El Griu, any 1991.
Font: Arxiu AVIC.*

tat en el regne dels ocells. El Griu reunia les millors característiques de cadascun. La seva doble naturalesa el fa símbol del poder a la terra i al cel.”

És molt significatiu que fos escollit un símbol de força, de poder, per esdevenir la icona d'una associació veïnal. De forma conscient o inconscient, s'escollia una metàfora de l'empoderament dels veïns i de les veïnes en front de les grans empreses constructores i les institucions polítiques.

Aquest animal també va ser escollit com a títol de la nova revista de l'associació. El nú-

mero 0 va aparèixer el maig de 1991. En els següents 20 anys es van editar 23 números més.

El 1992 un grup d'associats van plantejar una alternativa a la junta directiva, i van provocar una assemblea extraordinària el mes de març. Finalment l'assemblea va refermar el suport a la junta existent.

Un altre fet destacable va ser el canvi nom de l'entitat. Recordem que es deia “agrupació de veïns”, en comptes del que era el més freqüent, “associació de veïns”, i que la raó d'aquesta elecció havia estat la creença el 1971 de que si es deien agrupació la legalització seria més fàcil. En una assemblea extraordinària de novembre de 1992 es va acordar canviar la denominació de l'entitat i dir-se “Associació de Veïns Ildefons Cerdà de Granvia Sud”. Aquest canvi de nom no fou oficialitzat al registre de la Generalitat fins dos anys més tard.

L'any 1996, amb motiu del seu 25è aniversari, l'entitat va organitzar unes activitats commemoratives, amb una costellada popular, activitats infantils, concerts, i amb una exposició de fotografies dels anys d'història del barri i de l'associació, que es va fer a l'escola.

La junta directiva de 1997, que va tancar la lluita de la Plaça dels Veïns i va començar la de la Granvia —ara tot seguit en parlem— estava formada per: Frederic Jassé, president; Adela Losa, vicepresidenta; Cristina Acero, secretària; Jaume Blanch, tresorer; Llibert

Cantón, Josep Escuder, Montse Garcia i Mari Fernández, vocals. Una de les característiques d'aquesta junta és que havia assolit la paritat de gèneres.

El març de 1999, a la primera assemblea realitzada al nou local social de l'AVIC, el president dels darrers 13 anys, Frederic Jassé, va dimitir. La raó fou que el dimissionari considerava que ja havia estat massa temps a la presidència, un fet que no creia que fos positiu, i per haver assolit ja uns objectius. El va succeir Adela Losa.

Al llarg d'aquests anys, malgrat els greus conflictes socials i polítics que va haver d'endegar, l'associació veïnal no va deixar de fer les activitats culturals que havia posat en marxa amb anterioritat. Els tallers, en els que l'objectiu principal era l'aprenentatge d'una destresa, eren organitzats durant els primers anys de la dècada per la vocalia de dones. Els tallers que s'oferien el 1993 eren a mig camí de l'expressió artística (ceràmica, estampació...) i els rols tradicionals de les dones (cuina, costura...).

L'any 1999, el taller amb més participació era el de ioga, encara que —es planyia la redacció d'*El Griu*— només el feien dones. El segon amb més èxit era el de balls de saló. També se'n feien de cuina, música i de diverses manualitats (marqueteria, patchwork, etc.). S'organitzaven festes, com el carnestoltes, xerrades i visites culturals.²

2. *El Griu*, any VII, núm. 19, juny 1999.

És a dir, que l'AVIC combinava l'acció veïnal reivindicativa amb el paper de centre social de barri, seguint un model molt estès a Catalunya. La societat catalana ha generat nombrosos models associatius, amb components de classe, nacionalistes, religiosos, esportius, etc. Ateneus, casinos, corals, esplais, lluisos o qualsevol altra mena d'entitat més o menys formal han estat protagonistes de la nostra història recent. L'AVIC és una de les associacions veïnals de la ciutat que més han incorporat amb normalitat aquesta mena d'activitats socials i culturals a la seva acció habitual. Potser perquè una bona part dels seus habitants procedien de barris de Barcelona amb aquesta tradició, com ara Sants, Gràcia o el Poble Sec.

4. El conflicte de l'aparcament i del local social

La Immobiliària Rocafort, de la família Zalaçaín, s'havia fet amb la propietat dels terrenys dels Balañá. Des de finals de la dècada anterior es portaven a terme converses entre l'AVIC i l'empresa, fins i tot abans de la intervenció de l'Ajuntament en el disseny urbanístic d'aquesta part de la ciutat. El 1991, la immobiliària i l'AVIC havien arribat a uns acords de com s'havia de acabar la construcció del barri, amb edificis però també amb la urbanització dels espais públics, especialment dels dos llocs batejats per la mateixa gent del barri com Plaça del Repòs i Plaça dels Veïns.

*Començament de les obres de l'aparcament de la Plaça dels Veïns, l'any 1994.
Font: Arxiu AVIC.*

Finalment l'Ajuntament es va sumar als pactes i els va donar la definitiva empenta administrativa. Per exemple, per poder construir el local social a la Plaça dels Veïns, a sobre de l'aparcament, calia una modificació en el planejament vigent. Precisament, la primera concreció de la segona tongada d'obres al barri fou l'aparcament de la Plaça dels Veïns, que es va començar a construir el 1993. Era la primera edificació que es feia des del 1971, o 1974 si comptem l'escola.

—“Abans de parlar del local aquest d'aquí de la plaça, el Zalacaín ens va proposar de donar-nos, sota el bloc de La Caixa, els baixos per a un local per l'as-

sociació. És la primera proposta que hi va haver i que nosaltres vam dir que no perquè hi havia massa columnes i a sota d'un edifici, que era problemàtic.

— Va haver-hi una segona proposta per part del Zalacaín que era aixecar l'enterrimat de la plaça i posar el local a dins. A nosaltres ens semblava bé perquè teníem un local gran, de 300 metres, que és el que vam negociar, però l'Ajuntament va ficar-s'hi i va dir que no i una de les coses que va dir és que no tenia seguretat, no tenia una sortida pels cantons.

— Les alternatives van ser tres. Aquestes dues i l'actual.”

—“Com que aquí teníem una pelotera amb la Immobiliària Rocafort, llavors hi intervé l’Ajuntament com volent fer d’intermediari.

—Però actua com si fos arte i parte.”

—“Haviem parlat amb ells, havíem arribat a un acord, comencen a construir i com es diu “del dicho al hecho hay un trecho”, per què?, perquè el projecte original era fer tres pisos d’aparcament, plaça tova... Van començar i es van trobar amb el nivell freàtic més alt del que es pensava. Quan van baixar més de dos pisos sortia tanta aigua que no donaven a l’abast per treure-la. Van decidir tancar-ho a dos nivells. Què havia passat? Que el nivell previst de la plaça havia pujat més del compte i s’incompleix el que havíem parlat. Es va fer una reunió a tres bandes, immobiliària, associació i Ajuntament, per veure què es feia.

— Quan comencen les obres, comencem a detectar que no es feia allò pactat. Discutim molt amb en Zalacaín (...) i vam posar un interdicte d’obra nova per negociar. S’atura l’obra.”

L’interdicte és una acció legal que permet aturar els treballs perquè empara a qui es considera perjudicat per una obra. Tanmateix, un document elaborat pels serveis tècnics de l’Ajuntament favorable a l’empresa va provocar que la decisió judicial fos contrària a l’AVIC.

L’advocat de l’AVIC, antic veí, ex regidor i militant socialista, Joan Garcia i Grau, enviava

una carta a l’alcalde el 5 de juliol en la que denunciava:

“(...) el plantejament jurídic que ens portà a sol·licitar l’interdicte d’obra nova fou degut a les greus lesions o millor dit, agressions, que pateixen els veïns amb l’obra del pàrking a l’espai que significava una plaça mitjanament endreçada amb l’esforç de tots els veïns”

“Només cal saber i pensar que la peça fonamental que ha decidit a la Jutgessa a favor de la construcció de l’obra és el document que, un dia abans del judici, [subratllat a l’original] van redactar i signar dos tècnics de l’Ajuntament, Antoni Rodríguez i Porcel i Guillermo Bertolez Cué. La situació creada és particularment delicada, perquè és una autèntica presa de posició de l’Ajuntament que presidiu.”³

Afegim dos paràgrafs que aporten informació general del barri:

“La realitat és la següent. Un barri totalment marginal pel que fa al perímetre del terme municipal al qual pertany. Després de tants anys, aquest barri encara avui té totes les característiques d’un nucli incipient. D’una banda té una via ràpida, la Gran Via, que és una veritable muralla per a la comunicació dels veïns. Les altres línies donen o bé a descampats i aboca-

3. *El Griu*, any III, juliol 1995, pàg. 8

dors; o bé a sortides sempre problemàtiques, com molt bé sabeu. (...)

També una simple consulta als resultats electorals des de les primeres eleccions, podreu comprovar que aquest Barri, majoritàriament, sempre ha afavorit la tendència política que fins avui mateix governa l'Ajuntament. No es tracta, doncs, de cap pugna política. De cap de les maneres. Però justament per això mateix els veïns se senten totalment decebuts i fins i tot enganyats per un Ajuntament que en bona mesura creien seu.”⁴

106 L'AVIC va prendre dues mesures, posar un recurs a la decisió judicial inicial contrària a l'interdicte, i començar una campanya de pancartes i pintades en les que es denunciava el paper de l'Ajuntament. El recurs va ser favorable als veïns i les obres es van aturar. La campanya reivindicativa de pancartes va generar una contundent resposta per part del govern municipal i del grup polític que el donava suport, amb majoria absoluta.

Aquell mateix dia 5 de juliol, el Grup Municipal Socialista de l'Ajuntament redactava una carta que enviava a totes les cases del barri. Aquesta inaudita iniciativa política era un atac frontal a l'AVIC, i començava:

“Ens dirigim a vostè per manifestar-li la nostra sorpresa davant la incomprensible reacció des (sic) dirigents de l'AVV Ilde-

fons Cerdà, promovent la col·locació de pancartes i la realització de pintades contra l'Ajuntament.”⁵

Segons la carta, a la reunió del 20 de juny s'havia arribat a acords però els dirigents veïnals havien trencat les negociacions i havien portat a terme les accions de protesta abans esmentades. Finalitzaven anunciant que el Grup Municipal Socialista proposaria la creació d'una Oficina Municipal al barri per negociar directament amb veïns i veïnes, saltant-se la intermediació de l'AVIC i evitant “que es segueixi produint una distorsió en la relació entre les veïnes/ins i l'Ajuntament”.⁶ Finalment, es va instal·lar una delegació de la regidoria del districte al Bloc A. Com veiem, l'enfrontament entre AVIC i Ajuntament era total en aquell moment. El regidor del districte en aquella etapa era José Antonio Molina Flores.

¿Per què aquesta virulència? Potser perquè l'alcalde Corbacho pensava que la junta de l'AVIC era molt propera a l'anterior alcalde i el seu gran rival polític, Juan Ignacio Pujana, que havia dimitit el maig de 1994 arran d'un cas de corrupció. Potser perquè creia que les associacions de veïns no havien de ser tan reivindicatives i oposar-se als seus plans de renovació de la ciutat. Potser perquè realment va percebre que l'AVIC no respectava els acords presos a les reunions anteriors.

4. *El Griu*, any III, juliol 1995.

5. Arxiu AVIC.

6. Id. Nota anterior.

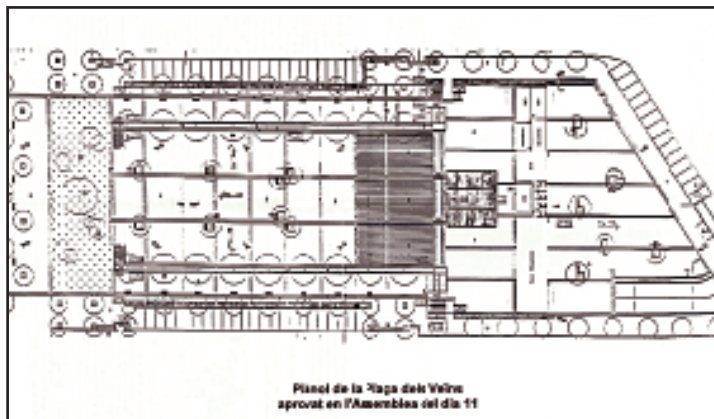
La major part de la població del barri es va mantenir ferma al costat de l'AVIC, i una part de les reivindicacions veïnals foren ateses. Per a l'ordenació de la Plaça, es van elaborar diversos projectes que van ser exposats al local de l'AVIC, i la gent en va votar un. L'entitat veïnal va mantenir la representativitat del barri i va ser el canal d'un admirable exercici de democràcia en la gestió dels afers urbanístics, que no és gaire habitual.

—“Després de passar un parell d'anys discutint, finalment es va arribar a un acord. La plaça pujava gairebé mig metre en un costat i a canvi ens feien un local social.”

—“Nosaltres volíem un local amb unes característiques, amb una sala polivalent, pel teatre...”

Finalment, el local social fou aprovat per la Comissió de Govern el març de 1997, amb el compromís públic que l'AVIC el gestionaria.⁷ Les obres es van finalitzar l'abril de 1998, però no es va inaugurar fins el gener de 1999. Entre la finalització de l'aparcament i aquesta inauguració van passar més de dos anys, el que va provocar la indignació veïnal. El local fou cedit a l'AVIC, encara que l'Ajuntament es va reservar una part de l'espai per a la regidoria, que hi va romandre fins el 2008. En aquell moment, després de les eleccions municipals de juny de 1999, la regidora del districte era Ana María Prados Fernández.

7. *Districte 3*, núm. 1, 24 de març de 1997, pàg. 2.

Els diferents projectes d'urbanització de la Plaça dels Veïns van ser exposats i votats. Aquest és el projecte guanyador, publicat a la revista El Griu.

Font: Arxiu AVIC.

—“Quan s'acaba la construcció, el local es lliura a l'Ajuntament i l'Ajuntament, per la seva banda, ens dona un document de cessió del local a l'associació de veïns per al seu ús.”

—“Fer activitats i tallers al número 13 (els baixos del bloc B) era un drama, perquè no teníem espai, i tenir un espai com aquest va permetre disposar d'unes aules i d'una sala gran que permetien fer activitats.”

De forma paral·lela a la Plaça dels Veïns, es va urbanitzar el parc de la Plaça del Repòs. El nom també és una proposta que va partir del moviment popular. En aquest espai, des de l'APA de l'escola Frederic Mistral s'havien organitzat plantades d'arbres de diferents espècies de l'àmbit mediterrani. Es tractava de

*Obres als voltants de l'Escola Frederic Mistral, l'any 1995.
Font: Arxiu AVIC.*

conquerir l'espai, augmentar la escarransida quantitat d'arbres del barri i fer una activitat educativa. També s'hi incorporaren unes antigues rodes de molí que feien servir a la fàbrica de cartrons de Can Renom, que havia estat allà mateix. Finalment es va consolidar el parc que encara gaudim.

5. Blocs antics, blocs nous

Mentre es construïa l'aparcament de la Plaça dels Veïns, comencen les obres d'un nou bloc

de pisos, el primer des del 1971. Es tracta del que hi ha a continuació del Bloc A, amb adreça Carrer de l'Arquitectura números del 12 al 18. És un edifici amb quatre escales i un total de 90 pisos en règim de propietat que, finalment, es van començar a ocupar a partir de 1998.

—“Hi ha una gran diferència entre els blocs vells, en els que la gent anava evolucionant a dins d'ells i apareixen uns blocs nous, cars, amb un determinat tipus de gent, jove, amb més possibles

que la gent que estàvem per aquí. Les porteries estan tancades.

— Aquesta gent que ha vingut nova s'ha trobat el barri ja fet. I nosaltres hem lluitat per tenir un barri decent. Aquesta és la diferència.”

—“Aquests nous veïns, la gran majoria era gent jove. Nosaltres veníem units de l'escola i de la lluita veïnal. Aquests ja han arribat a una zona tota construïda. Són unes parelles, la gran majoria, que treballen tots dos, i durant el dia marxen i venen aquí a dormir. Si els nanos van a l'escola, allà pot haver-hi més relació.”

En els blocs inicials, la major part dels seus habitants eren encara les famílies que els van ocupar per primer cop. Tanmateix, s'han produït els canvis previsibles. Els fills i les filles de les parelles que van arribar al barri al voltant de 1970, marxaven de casa dels pares en arribat a la maduresa.

—“La gran majoria està fora.

— Tampoc hi havia pisos buits.

— Buscaven pis a fora perquè eren més barats.”

Una altra de les conseqüències d'aquests canvis demogràfics va ser que l'Escola Frederic Mistral va quedar sobredimensionada en relació al barri, i va passar de dues a una única línia.

—“En el moment que els nostres fills s'han fet grans i han sortit del barri, quins crios hi ha per anar al col·legi?”

6. La Granvia, un altre cop

A la segona meitat de la dècada es torna a plantejar la reforma de la Granvia i es genera de nou un conflicte molt important, de l'envergadura dels de la Plaça del Veïns de 1975 i 1995. El novembre de 1995, els Ajuntaments de Barcelona i l'Hospitalet van signar un conveni pel desenvolupament urbanístic de la Granvia, entre la Plaça Espanya i el Llobregat. Es tractava de coordinar-se en una planificació que, per llei, s'havia de fer per separat.

Des del començament de l'any 1996, quan s'anuncien les reformes de la Plaça Cerdà i els trams de la Granvia, la Ronda del Mig i el Passeig de la Zona Franca adjacents, comença un estira i arronsa entre el promotors i les entitats veïnals dels barris afectats.

Es va produir una situació ben estranya. Per una banda, la premsa afirmava que l'Hospitalet havia guanyat en el seu pols amb Barcelona i la Granvia deixaria de ser una autovia al seu pas per la ciutat⁸ o que entre Granvia Sud i Santa Eulàlia la Granvia aniria soterrada i coberta.⁹ Aquesta va ser la versió que l'alcalde Corbacho va transmetre al veïnat.

Per contra, l'AVIC va aconseguir el projecte elaborat per l'organisme Barcelona Regional,¹⁰ sota la direcció de Josep Antoni Acebi-

8. *El Periódico*, 3 de maig de 1996, pàg. 28.

9. *L'Hospitalet*, 17 de febrer de 1997, pàg 12 i 13.

10. Barcelona Regional. Agència de Desenvolupament Urbà és un organisme públic impulsat des de l'Ajuntament de Barcelona l'any 1993.

¿CONSENTIREMOS 15 CARRILES EN LA GRAN VÍA?

Con este EL GRIU especial nos volvemos a dirigir a todos los vecinos, y esta vez de una manera especial.

Desde hace algún tiempo nos están informando a través de los medios de comunicación de que la Gran Vía va a convertirse en un bulevar y que nuestro barrio estará más comunicado. También se han presentado proyectos ilustrados con parte de la Gran Vía cubierta.

Sobre estas circunstancias, pretendemos informar a todos los vecinos y comunicales que la realidad es más cruda y dura, ya que nosotros hemos conseguido el anteproyecto de la Gran Vía, que realiza Barcelona Regional, y podemos decir que este plan de remodelación no tiene nada que ver con el presentado en los medios de comunicación.

En las páginas centrales de este Boletín informativo reproducimos los planos que han llegado a nuestras manos, realizados por Barcelona Regional. Para informar más detalladamente sobre este proyecto, de vital importancia para nuestro barrio, hemos convocado una Asamblea, la cual se llevará a cabo en el comedor de la Escuela Frederic Mistral el día 25 de abril.

Aun cuando este GRIU, extra tiene poca extensión, queremos dejar constancia de los siguientes puntos:

- 1.º La Gran Vía no ha de la cubierta, tal como ha dicho la prensa, ya que en los planos del anteproyecto no se contempla esta posibilidad. Por lo

tanto son totalmente feissas las informaciones aparecidas en los medios de comunicación. ¿Quién les ha informado y qué se pretendió?

- 2.º La Gran Vía pasará de tener los 11 carriles actuales a 15, incommunicado aún más el barrio.

Por lo que se ve en el anteproyecto, no se toman medidas contra el impacto ambiental que se producirá, como es ruido, la contaminación, etc. Y mientras en el lado de la Gran Vía perteneciente a Barcelona aumentan los metros de acera, aquí nos las quieren quitar.

- 3.º La antigua carretera del Prat pasa a tener 6 carriles, aislando también la parte trasera de nuestro barrio.

En el plano de las páginas centrales ustedes mismos pueden observar y valorar cuanto decimos.

Hemos comunicado a nuestro Ayuntamiento que no estamos dispuestos a aceptar los 15 CARRILES ANTE NUESTROS BLOQUES, y que queremos una Gran Vía CUSIERTA.

Però estariem convençuts de que nostres peticions continuen el perill de «caer en saco roto», porque la idea ya está conocida y el anteproyecto muy avanzado.

Se pueden tomar muchas medidas para oponerse a esta remodelación: lan negativa para el barrio. Algunas ya las hemos tomado, pero otras las tendremos que decidir entre todos.

Desde estas líneas queremos hacer un llamamiento a TODOS los vecinos, tanto a los que están de acuerdo con nuestras actuaciones, como a los que piensan de manera diferente a nosotros. Esamos convençuts de que tenemos un punto en común, tanto unos como otros, como es el querer que nuestro barrio no se degrade. Este punto en común es el que nos debe impulsar a estar unidos más que nunca y no cejar que hayamos firmado entre los vecinos, ya que nos jugamos todo el futuro del barrio.

Con esta Unidad hemos de demostrar que el barrio es fuerte y que no nos doblegaremos ante nada. Para conseguir que no nos DEGRADEN EL BARRIO, tenemos que formar entre todos una fuerte y compacta gñra.

Por este motivo, os esperamos a todos a la Asamblea Informativa que realizaremos en la Escuela Frederic Mistral el próximo día 25 de abril, a las 19:00 h. en primera convocatoria y a las 20:00 h. en segunda convocatoria.

OS ESPERAMOS A TODOS.

ACUDE
A LA ASAMBLEA
CON ESTE EJEMPLAR

projecte, en el qual la Granvia augmentava en quantitat de carrils, fins a quinze, arribant a gairebé un metre dels extrems dels blocs. La Carretera Antiga del Prat passava a tenir-ne sis, amb la qual cosa el barri quedava totalment encerclat. A més, no es depressimien els carrils centrals ni es cobria cap tram de l'avinguda.

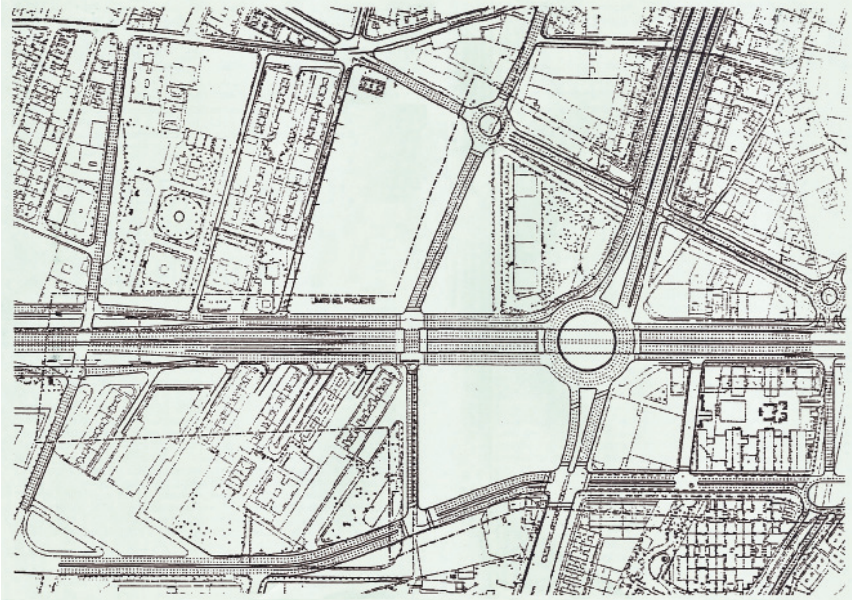
La reacció de l'AVIC va ser immediata, i a l'abril es feia una primera assemblea extraordinària. Es va començar per la via de les al·legacions. Quan foren desestimades, a la segona assemblea, el juliol, es va acordar paraitzar les obres per la via judicial i es va presentar un recurs contenciós administratiu. Per fer-ho, calien diners, i es van aconseguir de la mateixa manera que a les mobilitzacions de 1995, a partir de les aportacions voluntàries del veïnat. També es va acordar que es farien manifestacions al carrer.

Es van fer nous talls a la Granvia, fins al punt que la policia es va posar en contacte amb el president de l'AVIC per dir-li que si continuaven hi hauria conseqüències; es va fer una manifestació al barri del Centre, aprofitant un acte públic amb presència de l'alcalde; es van penjar pancartes...

El desembre de 1997 es va fer un acte públic a l'escola, on la junta de l'AVIC va informar dels minsos resultats obtinguts en les negociacions amb les institucions. Fou presentat el pla alternatiu de l'entitat veïnal, amb el suport públic de l'advocat Garcia i Grau,

Amb aquest Griu extraordinari d'abril de 1997, l'AVIC donava a conèixer el veritable projecte de Barcelona Regional per a la Granvia. Reproduïm les quatre pàgines del butlletí.

llo, que era molt diferent a allò que s'havia anunciat i publicat. En el número extraordinari d'El Griu d'abril de 1997 es reproduïa el

l'arquitecte Josep Mª Serraima i l'urbanista Ole Thorson.¹¹

—“Amb el soterrament de la Granvia també vam fer guerra.”

—“Teníem un infiltrat que ens passava informació. L'Acebillo buscava l'infiltrat com un boig, perquè ens anticipàvem.”

—“El menjador de l'escola es va omplir de gent, i va venir la televisió, la ràdio. Nosaltres proposàvem una cosa, volíem les nostres voreres més amples i tot traslladat al mig. Vam cridar Ole Thorson a fer una xerrada i quan ens va explicar el projecte que ell veia pel barri, era com el projecte que presentàvem nosaltres a l'Ajuntament, i no ho havia vist. Ens van dir que jugàvem a arquitectes. Teníem una persona aquí al barri que ens ajudava, que en sabia un Potosí.”

—“Corbacho al principi estava molt receptiu, fins que el tema es va endurir per les al·legacions sobre el projecte de soterrar la Granvia. Va començar la guerra. Després va tenir un parell de ficades de pota amb declaracions dient que el barri havia de fer el que ell deia. Encara va haver-hi més follón, pancartes. Es va endurir una miqueta la relació.”

11. Ole Thorson és Dr. Enginyer de Camins, i va néixer a Dinamarca l'any 1941. Ha treballat per diverses universitats i institucions europees, entre les que hi ha la UB i l'Ajuntament de Barcelona. Se'l considera una autoritat mundial en mobilitat urbana.

—“Amb els tècnics de l'Ajuntament hàviem tingut bones batusses.

— Va haver-n'hi un que va dir, que a més a més, ja s'havien estudiat les juntes de dilatació...

— Volien treure part dels blocs.

— Deien “perquè no tenim diners”.

—“Volien tallar els blocs.

— El que els molestava era el bloc A.

— I els altres també.

— Per deixar més espai a la Granvia, van dir: tallarem els blocs.”

El novembre s'havia arribat a un primer acord amb l'Ajuntament de l'Hospitalet, segons el qual el tronc central de la Granvia aniria deprimit entre el Carrer Química de Barcelona i el Carrer Alhambra de l'Hospitalet. No es faria la cobertura de l'avinguda, però es construirien dos ponts per cotxes i vianants. A més, les obres es farien de tal forma que el cobriment es pogués fer en el futur, quan hi haguessin més diners.

Aquests acords es van ratificar en una altra reunió, el gener de 1998, entre l'AVIC, per una banda, i l'Ajuntament i Barcelona Regional, per l'altra. Tanmateix, als documents que les institucions van enviar posteriorment a l'entitat veïnal no es recollien les característiques pactades. En una assemblea amb més de 350 assistents, el febrer, s'acorda mantenir el contenciós administratiu i les mobilitzacions. El gran periodista Josep Mª Huertas, sempre atent als conflictes urbans, va dedicar una columna al tema el gener de 1998, amb el títol

*Manifestació a la Granvia, l'any 1998.
Font: Arxiu AVIC.*

El “apartheid” de Granvia Sud, en el que deia:

“Andan hace tiempo los vecinos revolucionados y ondean las pancartas en los balcones oponiéndose a la reforma de la Plaza Cerdà, que puede aislar aún más su aisladísimo barrio con los 13 carriles que les creará. [...]”

Lo que piden costaría alrededor de 300 millones, lo mismo que el puente que les quieren endilgar como compensación, ahora que se ha comprobado la inutilidad de los puentes sobre vías rápidas y se han suprimido los de la Meridiana. [...]”

Los vecinos, cansados de que no les hagan caso, han puesto un recurso con-

tencioso administrativo contra el Ayuntamiento de Barcelona. Y es que si Acebillo y los técnicos municipales se dan una vuelta a fondo por Granvia Sud verán que los vecinos tienen toda la razón.”¹²

Finalment, en una assemblea al mes de juny de 1998, amb una assistència d'unes setanta persones, el que mostra el cansament veïnal o l'acceptació implícita de la situació, es va ratificar el següent acord: Granvia deprimida fins el Carrer Alhambra, un total de 12-13 carrils, tres passos a peu pla per creuar-la, el compromís de cobrir-la com a molt tard l'any 2003 i la demanda del semàfor al Carrer Alhambra a la Generalitat.

12. *El Periódico*, 16 de gener de 1998.

—“Quan vam posar el contenciós administratiu la situació va ser molt tensa. Vam aturar les obres de la Granvia.

— Un parell de mesos.

— Fins que es va negociar, perquè la perspectiva no era cobrir el que està cobert, sinó deixar-ho tot obert.”

—“Arribem a acords forçats. A la Zona Franca els veïns arriben a acords i nosaltres ens quedàvem sols. Volíem cobert des del Carrer Alhambra fins el final. Es va prendre la determinació de “acceptem un tros i després negociarem l'altre”.

—“L'argument era el col·lector que passa pel Carrer Alhambra, que ha impedit tapar. Podien haver deixat obert davant de Granvia 2, però no els interessava això.

— No van voler fer-ho.”

Les obres van durar poc més d'un any, i en aquell temps els trasbalsos normals d'aquesta mena de situacions van afectar moltíssim als blocs “vells”, tots ben propers a la Granvia. Els desviaments de trànsit, a més, van agreujar el tradicional aïllament del barri.

Les obres d'eliminació dels viaductes elevats de la Plaça Cerdà van finalitzar el juny de 1999, i es van reobrir els carrils centrals de la Granvia al voltant de la Plaça Cerdà, a la qual van fer l'arranjament urbanístic corresponent.

—“Aquesta dècada, els anys 90, es pot dir la dècada de les obres.

*Un dels talls de la Granvia demanant la reducció de carrils i el cobriment de l'avinguda.
Font: La Vanguardia, 24 de febrer 1998.*

— Era una guerra constant. Vam passar de l'època dels ponts, que era xocolata menuda, a aquesta dels anys 90 que va ser mortal. No sortíem d'una, a una altra; pancartes, talls de la Granvia, follons, batusses.”

Aquest episodi va finalitzar amb una altra victòria veïnal, potser no total, però gairebé. Al butlletí de l'AVIC es publicava el juny de 1999: “Sense l'esforç dels veïns i veïnes del barri, ara hi hauria 15 carrils”. Es feia un

repàs de les obres en marxa i es deia: “*El barri ha quedat, així, molt dignificat [...]*”. I es feien exhortacions a continuar lluitant perquè “*no tot està resolt*”.¹³

Però, què hagués passat si el talp de Barcelona Regional no hagués informat als veïns? O si l'AVIC no hagués tingut l'assessorament de veïns? O si no haguessin tingut diners per posar els recursos judicials? O si no haguessin estat tan fermes i constants en la lluita? No tots els barris tenien o tenen les característiques de Granvia Sud.

Al terme barceloní les obres havien començat abans, on, per cert, sí que es contemplava l'augment de les voreres i zones de vianants. El febrer de 1998 les reformes arribaren a la Plaça Cerdà, amb l'eliminació dels viaductes, i es van habilitar desviaments per al trànsit dels 80.000 vehicles que hi passaven diàriament.¹⁴ Els embussos dels primers dies van ser històrics.

El maig de 1999 es van obrir els nous carrils deprimits de la Granvia i de mica en mica es va restablir el trànsit a l'avinguda. Els passos per creuar-la i l'arranjament de les voreres i carrils que corresponien al barri van començar a realitzar-se a partir d'aquell moment.

13. *El Griu*, any III, juliol 1995, pàg. 4-5.

14. *El País*, 30 de gener 1998, pàg. 6 Catalunya.

7. Les transformacions al voltant del barri

L'espai que envoltava Granvia Sud també va patir profundes transformacions al llarg de la dècada. El que restava de camps agrícoles fou eliminat per un progressiu procés d'urbanització. El 1992 va començar la segona i definitiva fase d'urbanització del Polígon de Granvia Sud, que era l'espai que començava a partir del barri en la direcció de ponent. Era el primer i necessari pas per que s'hi instal·lés l'ampliació de la Fira de Barcelona. La primera fase del nou recinte firal es va construir entre 1993 i 1995. Posteriorment s'hi van fer dues ampliacions.

Al sud i a ponent del barri, els camps de conreu van deixar pas de mica en mica a descampats a l'espera de la construcció futura. Un primer edifici a la Carretera del Prat, les primeres instal·lacions de la Fira i l'edifici de Vitalicio Seguros (1999) van sorgir al seu voltant.

Per aquesta urbanització i la construcció dels pavellons de Fira 2 es van enderrocar els darrers edificis de Can Pi, i als propietaris dels immobles d'aquell barri els van donar en permuta una casa en uns carrers propers al barri de Granvia Sud el 1996, encara que no seran els definitius, com ja veurem al capítol següent.

El 1993 les darreres unitats de l'exèrcit que hi havia a la Caserna de Lepant el van abandonar. Durant alguns anys es va debatre quin ús podria tenir l'edifici. La premsa local publicava el febrer de 1995:

La Granvia i la Caserna de Lepant el 1995.
Font: Fons AVIC.

“Corbacho se ha mostrado abierto a cualquier posibilidad —”excepto una cárcel”—, siempre que sea un equipamiento que sirva para dar calidad urbanística a la zona estratégica de la Gran Vía y pueda convertirse en un elemento emblemático de L’Hospitalet.”¹⁵

Se’n va parlar de que fos la seu del futur “euroexèrcit”, fins i tot que podria acollir l’estadi de l’Espanyol, però de seguida es va plantejar que acollís jutjats. El plantejament inicial era el de reformar l’edifici existent, encara que finalment va triomfar el projecte d’una ciutat

judicial de nova planta. La piqueta va començar a enderrocar-lo el març de 2000, però l’enderrocament també va ser llarg i va trigar força temps.

Per als habitants de Granvia Sud, en aquesta etapa d’abandonament la caserna va generar més problemes que en tots els anys que havia estat en funcionament. L’espai fou utilitzat per diverses persones i grups que volien un amagatall per fer diferents activitats que s’han de fer d’amagat. Lepant, en aquests moments, entre 1993 i 2000, va ser el focus d’alguns incidents i va crear una certa sensació d’inseguretat.

15. *L’Hospitalet. Diari Informatiu*, núm. 7, 12 de febrer de 1995, pàg. 3 http://www.digital-h.cat/c/document_library/get_file?uuid=ef185eb5-7e3f-4cb3-b719-c55237e8a4ee&groupId=10919

Les tres Torres Cerdà, també a l’altra banda de la Granvia, foren inaugurades l’any 1995,

116

*L'espai on hi havia hagut el Barri de La Bomba i on després es construirà l'edifici de la companyia d'assegurances, el centre comercial i la Plaça Europa, vers 1998.
Font. Fons AVIC.*

el mateix any que els primers pavellons de Fira-2. Van ser un dels primers exemples a l'àrea barcelonina d'edificis controlats per ordinador. L'autoria d'aquests innovadors immobles és de l'empresa IDOM. Foren concebuts com a edificis d'oficines i seus corporatives d'empreses. En aquell moment, aquesta tipologia d'edificis era estranya en aquest emplaçament. Anys més tard, la Granvia es va consolidar com un nou districte de negocis metropolitana.

I una obra una mica allunyada però de gran transcendència va ser el dipòsit pluvial de la Zona Universitària. Els dipòsits pluvials són uns enormes receptacles que recullen les aigües de la pluja i eviten que arribi a les parts

baixes de la ciutat. Aquesta recollida d'aigua de la pluja és especialment necessària durant els aiguats que com hem vist es repeten periòdicament. Les inundacions de la Plaça Cerdà havien esdevingut una "tradició" a la ciutat, i no calia gaire pluja per provocar-les.

El dipòsit pluvial de Zona Universitària fou un dels dos primers en ser inaugurats, el febrer de 2000. Recull les aigües de la conca de la Riera Blanca i evita les inundacions, a més de convertir l'aigua de la pluja en un recurs per a la ciutat.¹⁶ Per fer un bon comiat, l'any 1999 va ser especialment intens en aiguats i inundacions de la Plaça Cerdà.

16. http://www.clabsa.es/PDF/SALA_PREMSA/19_01_00.PDF

*La nevada de novembre de 1999 va ser un sorprenent colofó a la dècada.
Font: Arxiu AVIC.*

